

Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas sniegtā palīdzība XI Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku dalībniekiem

*Urzula Nora Urbāne^{1,2}, Mārīte Akinfova²,
Jana Pavāre^{2,3}, Dace Gardovska^{2,3}*

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Tālākizglītības fakultāte, Latvija

² Bērnu klīniskā universitātes slimnīca, Latvija

³ Rīgas Stradiņa universitāte, Medicīnas fakultāte, Pediatrijas katedra, Latvija

Ievads. Latvijas jaunatnes dziesmu un deju svētki ir nozīmīgs valsts kultūras notikums. XI Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkos, kuri notika 2015. gada 6.-12. jūlijā Rīgā, piedalījās ap 38 000 bērnu un jauniešu no visas Latvijas. Pasākumu dalībnieku vajadzībām norises vietās, kā arī rajonu kolektīvu apmešanās vietās tika nodrošināta mediķu klātbūtne neatliekamās palīdzības sniegšanai. Nozīmīgu lomu svētku dalībnieku medicīniskajā aprūpē ieņēma arī Bērnu klīniskā universitātes slimnīca (BKUS), svētku norises laikā sniedzot palīdzību ap 130 dalībniekiem.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis bija apkopot un analizēt datus par BKUS pēc medicīniskās palīdzības griezušos XI Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku dalībnieku galvenajām sūdzībām par veselības traucējumiem, kā arī par stacionārā veiktajiem izmeklējumiem un sniegtās aprūpes apjomu un ilgumu. Dati tika iegūti no šo pacientu ambulatorajām un medicīniskajām kartēm un tika analizēti retrospektīvi. Atsevišķi tika analizēti palīdzības sniegšanas likumiskie aspekti, apzinot personas apliecināto dokumentu un ārstniecības lēmumu pilnvaru klātesamību pacientiem un to pavadoniem.

Rezultāti. Pētījumā tika analizēti dati par 127 BKUS aprūpētajiem svētku dalībniekiem, no tiem 45 (35,4%) bija zēni un 82 (64,6%) meitenes. Lielākais pacientu pieplūdums bija 11. un 12. jūlijā, kad tika aprūpēti 54,2% visu pacientu.

Starp dalībnieku veselības traucējumiem dominēja traumas (54 jeb 42,5% bērnu), pārslodzes simptomi (33 jeb 26,0% bērnu) un gremošanas sistēmas traucējumi (26 jeb 20,5% bērnu). 22,8% bērnu tika konstatēti sasitumi, 11,8% – lūzumi, mazāk bija sastiepumi, mežģījumi un vaļēju brūču. 21,3% bērnu konstatēja nespēku un reiboņa sajūtu, 13,4% – galvassāpes, bet astoņiem jeb 6,3% bērnu bija samaņas zuduma epizodes. 70% bērnu ar šiem simptomiem bija Dziesmu svētku dalībnieki, kas pēc palīdzības vērsās 11. un 12. jūlijā.

No visiem pacientiem seši tika īslaicīgi stacionēti, pārējie tika aprūpēti uzņemšanas nodaļā, tur pavadot laiku no 17 minūtēm līdz 20,7 stundām. 40,2% pacientu netika veikti nekādi izmeklējumi, 40,7% tika veikti rentgenizmeklējumi, 15,7% gadījumu tika ņemti asins paraugi analīzēm, 6,3% tika noteikts glikozes līmenis asinīs. 36,2% pacientu netika veikti nekādi ārstēšanas pasākumi, 20,5% saņēma intravenozu rehidratāciju, 16,5% saņēma perorālos medikamentus, 11% tika veikta tīrošā vai mikroklizma, ap 8% pacientu attiecīgi bija nepieciešama brūču apstrāde, ģipsēšana un dažādi pārsēji. Personu apliecinātie dokumenti līdzī bija tikai 22% bērnu un 42,5% pavadonu, tikai 23,6% pavadonu bija pilnvarotas personas, un tikai 3,1% gadījumu tika parakstīta piekrišana bērna ārstēšanai.

Secinājumi. Plašu masu pasākumu norise, kur iesaistīti bērni, palielina pacientu pieplūdumu un darba intensitāti Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā. Ņemot vērā pētījumā iegūtos datus par Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku laikā radušos veselības problēmu raksturu, laikus jāveic profilakses pasākumi nākamā svētku plānošanā. Plašākai izpratnei par veselības traucējumus izraisošajiem riska faktoriem svētku laikā būtu jāievāc detalizētāka informācija par dalībnieku uzturu un miega paradumiem, kā arī citiem traucējumu apstākļiem.

Būtiski uzlabojumi jāveic medicīnisko pilnvaru jautājumā attiecībā uz nepilngadīgajiem dalībniekiem, kā arī bērnu un pavadonu identifikācijas pieejamībā, laikus sagatavojot bērnus, viņu vecākus un kolektīvu audzinātājus iespējamiem veselības traucējumu scenārijiem.